

INTERCOOPERACIÓ I POLLS COOPERATIUS PER A LA VERTEBRA- CIO DEL TERRITORI

Estudi per a l'impuls d'ecosistemes
d'intercooperació i pols cooperatius
arrelats a Alacant, Castelló i València
a través de l'estructura territorial de
FEVECTA

1. Introducció
2. Metodologia
3. Marc conceptual
4. Aproximació quantitativa a la mostra d'estudi
5. Pràctiques d'intercooperació identificades al territori
6. Informes territorials
7. Conclusions i recomanacions

1. OBJEC- TIUS DE TREBALL

1. Estudiar la **predisposició del context a establir relacions d'intercooperació** i, en concret, la capacitat de les ciutats principals de cada província per a acollir estructures de pols cooperatius com a nodes d'intercooperació.
2. Analitzar la situació actual per a poder **generar conclusions i recomanacions arrelades** que permeten continuar avançant cap a l'enfortiment de les estructures d'intercooperació.
3. Identificar ferramentes per a **reforçar i adaptar l'estructura de la Federació per a afavorir, impulsar i acollir entorns d'intercooperació**. Es centra en les ciutats d'Alacant, Castelló i València pel volum de cooperatives existents i la maduració de les pràctiques d'intercooperació detectades.

Aquest estudi s'ha realitzat amb una **metodologia híbrida**, que combina les tècniques de recerca quantitativa, amb les ferramentes de la investigació social qualitativa i les eines de la investigació acció participació (IAP).

2. METO- DOLO GIA

ÀMBIT D'ESTUDI

- Ciutats d' Alacant, Castelló i València.
Zona Vinalopó (Villena).
- Cooperatives de treball federades
(1/3 de les cooperatives de treball
existents a la Comunitat Valenciana).

“ El treball de camp d'aquest estudi s'ha realitzat amb cooperatives federades i agrupacions d'aquestes detectades com a agents actius i amb interés en la intercooperació. Aquesta aproximació respon a la voluntat d'identificar i posar en valor les bones pràctiques existents, per tal de visibilitzar un punt de partida arrelat al territori i a les entitats actives que formen part de FEVECTA. ”

TÈCNIQUES EMPRADES

- a. Revisió teòrica sobre intercooperació i pols cooperatius.
- b. Taller d'identificació d'agents amb la participació del personal tècnic de FEVECTA
- c. Entrevistes en profunditat a cooperatives i grups d'intercooperació.
S'han entrevistat a 31 cooperatives, a través de 15 entrevistes individuals i 3 entrevistes grupals (una per territori).
- d. Enquesta quantitativa per establir el perfil de les entitats i realitzar una primera aproximació a les accions d'intercooperació.
- e. Sessions t'intercanvi d'experiències i recomanacions amb el personal de FEVECTA i amb un grup de cooperatives d'altres territoris (Catalunya i Balears).
- f. Sessions de devolució a les cooperatives interessades.

Per sistematitzar pràctiques d'intercooperació es considera necessari la **definició de conceptes clau** transversals a l'estudi. En primer lloc s'identifiquen conceptes de l'economia social i en segon lloc conceptes vinculats a la intercooperació i pols cooperatius.

3. MARC CONCEP- TUAL

VALORS CLAU DE L'ECONOMIA SOCIAL PER A LA INTERCOOPERACIÓ

1. Democràcia econòmica

- Entitats amb processos democràtics per a la presa de decisions, gestió i organització interna i plantejament estratègic.
- Remuneracions i distribució salarial equitatives al treball realitzat, no al capital invertit.

2. Interés per la comunitat

- Les entitats amb productes o serveis orientats al benefici social i arrelades al seu context territorial són més proclius a la interccoperació.
- Es generen relacions econòmiques d'interés i que recauen sobre la comunitat del context.

3. Reciprocitat

- La creació de xarxes entre entitats i el foment de mercats socials són pràctiques vinculades, directament, amb l'ús de pràctiques d'intercooperació.

“L'economia social ha anat omplint-se com un espai de salvaguarda de les dimensions igualitàries, democràtiques i comunitàries de l'economia.”

SELECCIÓ DE CONCEPTES D' INTERCOOPERACIÓ I POLS COOPERATIUS

1. Intercooperació

- Accions de cooperació entre cooperatives i entitats de l'economia social i solidària.
- Amb finalitat econòmica i de millora de la posició en el mercat.
- Amb finalitat social, d'ajuda, de solidaritat i reciprocitat.
- Amb finalitat política, de defensa d'interessos compartits i augment d'incidència social del model.

2. Ecosistema cooperatiu

- Conjunt d'entitats, majoritàriament cooperatives, amb dinàmica territorial, interessos i principis compartits.
- Desenvolupen pràctiques d'intercooperació estables, amb estructura flexible i pot ser que amb implicació poc formalitzada.

SELECCIÓ DE CONCEPTES D'INTERCOOPERACIÓ I POLS COOPERATIUS

3. Pol cooperatiu

- Agrupament estable d'empreses de l'economia social en un mateix territori, amb una estratègia comuna i continuada de mutualització de serveis, cooperació, etc.
- Es poden localitzar a un mateix espai físic.
- Creació quotidiana de sinèrgies i estructures de treball comú, econòmicament complementari i recíproc, amb participació dels seus membres estable i fixa.

“Cap eina d'intercooperació és contradictòria amb la resta. Al contrari, solen complementar-se i, moltes voltes, caminen de la mà. Així, no són categories tancades i rígidament definides. Al contrari són conceptes porosos amb uns llinars conceptuals més bé difuminats.

Així, no és fàcil trobar una definició tancada i es pot trobar de diferents segons el context territorial que s'observe. ”

Es realitza un **qüestionari online** a les cooperatives participants en l'estudi per valorar, de forma quantitativa, trets característics i la seua relació amb la intercooperació.

4. APROXIMACIÓ QUANTITATIVA A LA MOSTRA D'ESTUDI

PRINCIPALS TRETS DE LES COOPERATIVES ACTIVES EN INTERCOOPERACIÓ

- En general **són cooperatives joves** (menys de 10 anys) i **menudes** (menys de 10 jornades de treball) i del sector serveis.
- Tot i això, destaquen **algunes de gran mida** amb més de 40 jornades laborals i sobre 1M€/facturació anual.
- **Són cooperatives que creixen**, quasi duplicant des de 2019 el volum de treball que generen (411 jornades a 731), també en volum de facturació, 2 de cada 3 creixen econòmicament entre 2019-2022.

“ S’ha accedit a les respostes de 29 cooperatives que eren considerades agents clau de la intercooperació en el context valencià i amb les que ja s’havia contactat en altres fases d’aquest estudi. ”

QUANTIFICACIÓ DE LA INTERCOOPERACIÓ

- La proporció de **despesa en béns i serveis** al món cooperatiu està per davall del 25% de mitja.
- No es detecten molts exemples de despesa mancomunada. Només el 30% de les cooperatives ho practiquen d'alguna manera.
- **La pràctica quantitativament més consolidada és, potser, la de treballar per a altres cooperatives**, per a les quals el 40% de les analitzades realitzen més del 10% del seu treball.
- Les **pràctiques d'intercooperació** orientades a l'oferta són habituals per al voltant del 25% de les cooperatives.

“ S’observa, en general, un grau de desenvolupament estructural baix dels nodes d’intercooperació detectats als territoris valencians amb algunes excepcions que mostren, al contrari, unes pràctiques molt organitzades, com per exemple els grups detectats a Alacant. ”

S'identifiquen i es sistematitzen les pràctiques d'intercooperació detectades mitjançant el diàleg amb les cooperatives participants. Es distingeixen **quatre grans tipus de pràctiques** d'intercooperació segons la seua finalitat. En transversal, s'identifiquen elements afavoridors, motors i barreres per a la intercooperació.

5. PRÀCTIQUES D'INTERCOO- PERACIÓ IDENTIFICADES AL TERRITORI

MARC GENERAL PER A LA INTERCOOPERACIÓ

- FEVECTA: vertebració territorial i generació de pre-requisits per a la intercooperació
 - Estructura territorial desplegada (seus en Castelló, València, Xàtiva i Alacant).
 - Dotació econòmica, tècnica i actuacions coordinades entre les seus.
 - Espais de coneixença per a cooperatives.
 - Impuls directe de pràctiques d'intercooperació.
 - Necessitat de visibilització del paper de la federació per la intercooperació.
 - Oportunitat per avançar en pràctiques de col·laboració activa entre cooperatives i federació per co-produir accions.

“ FEVECTA té un paper important en diverses de les pràctiques que es presenten a continuació, bé siga a través de la creació dels prerequisits que les fomenten, de l'impuls directe o del suport econòmic. **”**

TIPUS 1 - PRÀCTIQUES DE CONVIVÈNCIA I SUPORT

Pràctiques d'intercooperació vinculades a enfortir espais de contacte i relació entre cooperatives per a fomentar el coneixement i suport mutu. Es produeixen, principalment, amb l'objectiu de generar mecanismes de col·laboració i diàleg entre les cooperatives des d'allò més informal a allò més formal per teixir xarxa.

- a. Canals per donar a conèixer les cooperatives i el seu treball
- b. Trobades per fer xarxa i enfortir l'ecosistema
- c. Espais compartits de treball
- d. Activitats freqüents de convivència
- e. Xarxes estables i grups de suport
- f. Acompanyament i mentories

“Los espacios y los entornos de trabajo colaborativos eran punto de encuentro maravilloso para las propias cooperativas, puesto que no había que explicar mucho. La gente que venía como coworkers ya sabía lo que era colaborar, cooperar, intercooperar... no había que explicar mucho.”

“ *Es donen diferents graus de consolidació d'aquest tipus de pràctiques segons el territori. Si bé a Alacant es troben fortament desenvolupades, identificant-se pràctiques molt diverses en aquest sentit; i a València també es troben experiències intenses i interessants encara que no d'una manera tan estesa; a Castelló només s'observen algunes experiències puntuals.* **”**

TIPUS 2 - PRÀCTIQUES DE CONSUM

Pràctiques d'intercooperació que es vinculen al consum de productes i serveis de cooperatives i de forma mancomunada. El motor principal resideix en fomentar el cooperativisme a través de consumir els seus serveis, bé siga individualment o de forma mancomunada.

- a. Contractació de serveis a altres cooperatives
- b. Contractació mancomunada de serveis entre diverses cooperatives
- c. Intercanvi de serveis entre cooperatives

“ *Les pràctiques de contractació dins de l'economia social estan molt esteses. És a dir, la prioritització de la contractació de productes o serveis generats per altres cooperatives. D'altres experiències com ara la mancomunització de despesa o l'intercanvi de treball només s'observen alguns exemples puntuals amb poc desenvolupament.* **”**

TIPUS 3 - PRÀCTIQUES D'OFERTA

Pràctiques d'intercooperació per oferir serveis o productes conjuntament entre diverses cooperatives de forma puntual o permanent. Es distingeix entre l'opció d'unir diferents especialitats complementàries per oferir serveis més integrals o reunir diverses cooperatives del mateix sector per aconseguir ser estructures més competitives amb capacitat d'acollir projectes més grans. També es considera com una estratègia per a poder treballar en un nou territori o sector, establint aliances amb altres cooperatives més arrelades a un determinat context o amb major experiència en un determinat àmbit.

- a. Desenvolupament puntual de projectes conjunts
- b. Oferiment de serveis integrals de forma continuada

“ Pràctiques molt esteses de manera generalitzada dins dels ecosistemes cooperatius analitzats. El seu grau de desenvolupament és coherent amb les dinàmiques característiques de cada territori. ”

TIPUS 4 - PRÀCTIQUES D'INCIDÈNCIA I FOMENT DE L'ESS

Pràctiques d'intercooperació amb un caràcter més estratègic per tal d'enfortir el model, incidir en espais de rellevància i generar dinàmiques d'influència com a sector o xarxa. El motor principal per intercooperar és augmentar la força de les cooperatives, aconseguir una major espenta, representar una major diversitat i aconseguir majors objectius estructurals.

- a. Participació en xarxes i òrgans de representació
- b. Foment del cooperativisme i l'ESS
- c. Participació en projectes sense ànim de lucre i de transformació social
- d. Definició de plans i protocols conjunts per desenvolupar i adaptar el model cooperatiu de treball

"todos somos dueños de fevecta, y la tenemos que utilizar. Hay que conseguir que nosotros, socios, participemos y nos llene esa participación. Que no solo sea representación (...) es básico"

"hay que hacer que el socio se sienta fevecta y que se mueva, que quiera moverse dentro de la federación. es lo que nos falta."

“Principalment mitjançant l'afiliació i participació en FEVECTA. A més es detecten diverses iniciatives dins de tots els ecosistemes cooperatius observats, encara que sense suposar una tasca principal d'aquests. L'excepció seria Castelló on s'han identificat múltiples iniciatives adreçades a la incidència.**”**

ALTRES PRÀCTIQUES DE COL·LABORACIÓ

El treball de camp posa en relleu que les cooperatives també desenvolupen nombroses pràctiques de col·laboració amb altres agents, que no són cooperatives de treball federades, de les quals es poden extraure importants aprenentatges

- a. Amb altres fòrmules cooperatives
- b. Amb altres agents de l'ESS
- c. Amb altres fòrmules empresarials
- d. Amb agents d'altres territoris
- e. Amb administracions públiques
- f. Amb federacions i òrgans de representació

“ *Compartir valors i formes de treball moltes vegades es considera més important que compartir una mateixa fórmula jurídica.* **”**

“ *En aquells sectors amb un teixit cooperatiu més reduït, és habitual que les cooperatives busquen aliances amb altres fòrmules empresarials i/o en altres territoris més allunyats.* **”**

MOTORS I OBJECTIUS PERSEGUITS AMB LA INTERCOOPERACIÓ

Elements transversals detectats a les pràctiques d'intercooperació.

- El treball col·laboratiu com a valor i principi clau
- Intercooperar com a estratègia per créixer i desenvolupar-se empresarialment
- Obtindre resultats tangibles
- Sentir-se connectades i arrelades

"Cooperar al final es fomentar y desarrollar la economía social, sostenible. (...) Cooperar entre nosotros es bueno, porque al final la unión hace la fuerza. Y lo que unos pueden tener una visión muy clara, otros la pueden complementar con otra visión. (...) Cuando quieres ofrecer un buen servicio, creo que es mejor que todos aportemos nuestra visión, no solo la nuestra. (...) Lo que yo no veo lo puede ver un compañero. Eso es bueno porque al final lo hace mucho más dinámico y lo enriquece"

"¿Qué nos aportaría intercooperar ahora?, ¿qué nos puede aportar un nuevo espacio/grupo? (...) Buscaríamos que sea beneficioso para la cooperativa en sí, ya no para la actividad económica, sino para la cooperativa (...) Entonces, sí que cabría"

ELEMENTS AFAVORIDORS

Elements transversals detectats a les pràctiques d'intercooperació i que l'afavoreixen.

- Comptar amb referents i models d'èxit
- Compartir valors, formes de treball i objectius estratègics
- Fomentar espais i activitats de trobada
- Proximitat geogràfica i context compartit
- Suport tècnic
- Recursos econòmics
- Suport institucional

BARRERES I REPTES

Elements transversals detectats a les pràctiques d'intercooperació i que la dificulten.

- Falta de temps i recursos en les cooperatives
- Inexistència o desconeixement d'altres cooperatives
- Grau de competitivitat del sector i del període
- Dimensió i antiguitat de les cooperatives
- Característiques del territori
- Lideratges i suports

A **Alacant** es troba un teixit no excessivament nombrós però fort i articulat, amb una part molt consolidada i madura, i altra incipient. Impulsen i estructuren de manera conjunta diferents pràctiques d'intercooperació consolidades. Es concentren en **dos zones principalment**: la ciutat d'Alacant i la zona del Vinalopó.

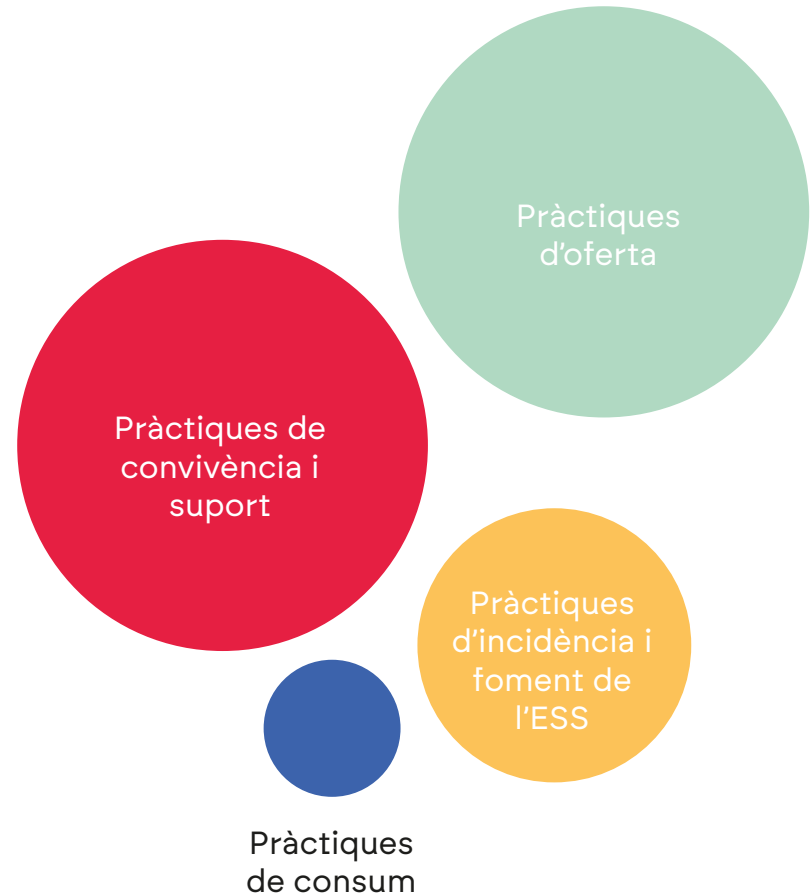
6. INFORMES TERRITORIALS: ALACANT

CONTEXT COOPERATIU LOCAL

S'analitzen al voltant de 12 cooperatives actives i amb pràctiques d'intercooperació, destaca la ciutat d'Alacant (grup Terretup) i la zona del Vinalopó (grup Becoop)

- Cooperatives amb trajectòria, dimensió i sector diverses. S'identifica un important lideratge per part d'algunes cooperatives d'assessorament empresarial.
- Fevecta ha enfortit la seua presència, amb un rol actiu en experiències d'intercooperació.

Pràctiques identificades

GRUP COOPERATIU IDENTIFICAT: TERRETUP (Alacant, 2020)

- Dinamització i impuls: 3 cooperatives. Lideratge fort de les cooperatives referents, que promouen activament el cooperativisme i la intercooperació.
- Participació activa: 2 coop + 6 empreses + 1 fundació + 32 persones. Participació no limitada a coop. Es parla de valors compartits més que de fòrmules jurídiques.
- Grup divers pel que fa a la maduració de les entitats i a la seua mida.
- Poc intersectorial, sectors principals d'emprenedoria social i comunicació.

Espais i pràctiques d'intercooperació		
Espai compartit		Sí, espai de coworking
Identitat de pol		No explícitament
Valors compartits		Sí, però no formalitzats
Estructura formal		Sí, però de forma informal
Pràctiques identificades		
Pràctiques de convivència i suport		
Pràctiques de consum		
Pràctiques d'oferta		
Pràctiques d'incidència i foment de l'ESS		

APROXIMACIÓ CAP AL POL

- TerretUp es concebut per part dels seus impulsors com una **experiència propera al que podria ser un "pol cooperatiu"**. Tot i que no s'utilitza aquest concepte, es pensa com un espai des del qual promoure el cooperativisme i facilitar la interconnexió entre diferents empreses amb valors socials de la ciutat d'Alacant.
- **La participació no es limita a cooperatives**, es considera que el que vertebra la participació, més que la fórmula jurídica, són els "valors" que poden tindre diferents tipus d'empresa.
- Més que la generació d'un "pol cooperatiu" es treballa per fomentar **ecosistemes de col·laboració** amb sinèrgies entre empreses amb valors socials.

"La intención de TerretUp es que sea como el punto de referencia en Alicante, en la provincia, del cooperativismo y de la economía social. Como un punto de encuentro que, más adelante, pueda servir realmente para (...) poder conocer y traer a más cooperativas y a otros entes de la economía social para generar una red más grande."

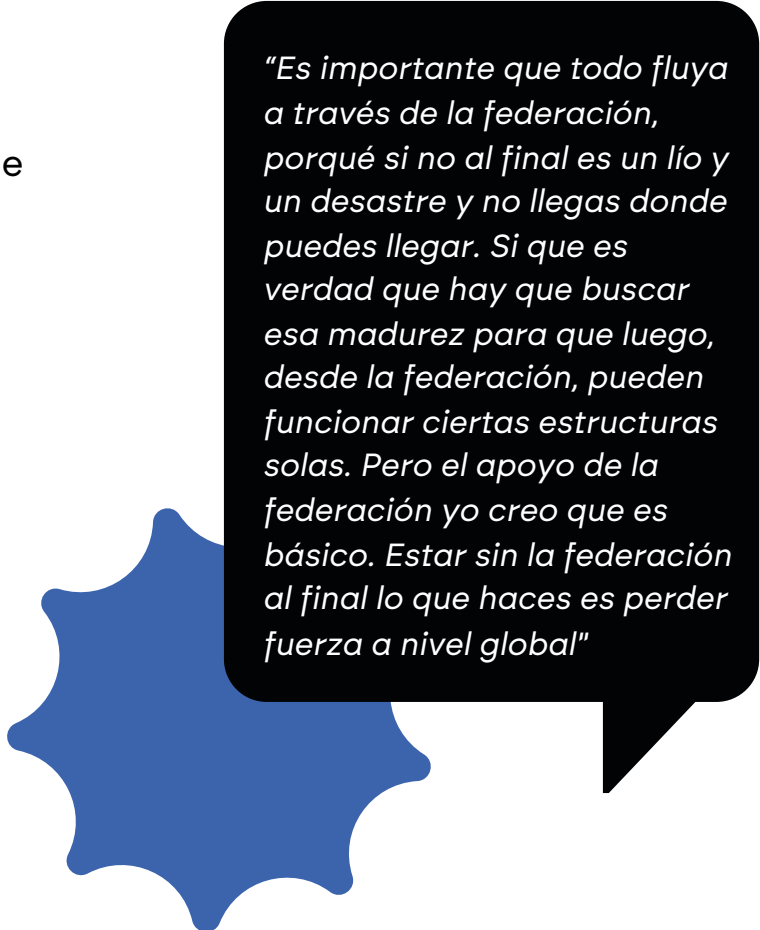
NECESSITATS EN CLAU PROPOSITIVA

1. Foment de la intercooperació

- Mapa o director de cooperatives
- Referents inspiradors i models d'èxit
- Difusió i sensibilització sobre cooperativisme

2. Impuls d'un pol cooperatiu

- Espai compartit
- Activitats de trobada
- Figures falcitadores i d'acompanyament
- Suport actiu de fevecta

"Es importante que todo fluya a través de la federación, porque si no al final es un lío y un desastre y no llegas donde puedes llegar. Si que es verdad que hay que buscar esa madurez para que luego, desde la federación, pueden funcionar ciertas estructuras solas. Pero el apoyo de la federación yo creo que es básico. Estar sin la federación al final lo que haces es perder fuerza a nivel global"

A **Castelló** hi ha un teixit cooperatiu poc nombrós encara que amb certa diversitat, amb voluntat per generar sinergies i desenvolupar els canals d'intercooperació, però es tracta encara d'un teixit poc madur i sense molta articulació.

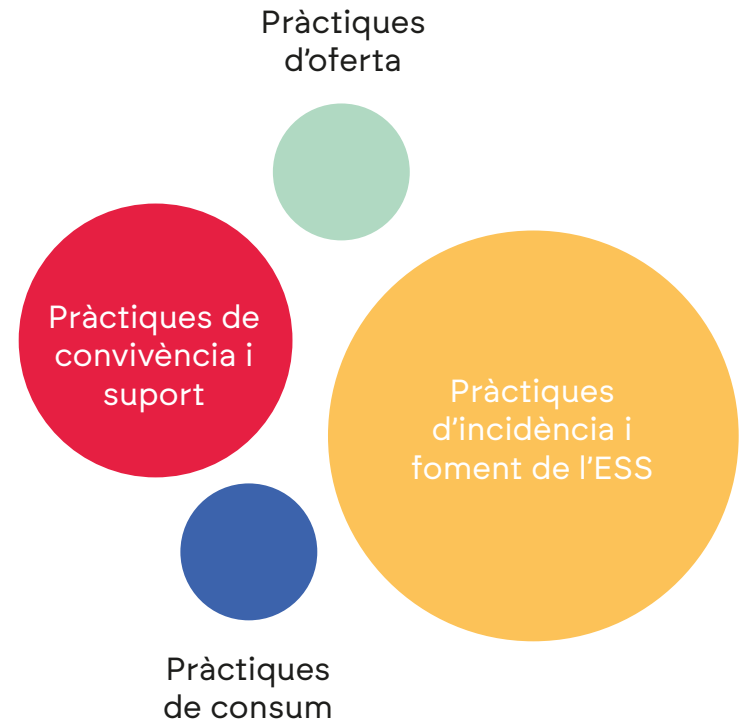
6. INFORMES TERRITORIALS: CASTELLO

CONTEXT COOPERATIU LOCAL

S'analitzen al voltant de 14 cooperatives en la ciutat de Castelló de la Plana.

- Desconeixement social, tècnic i de l'administració de la fórmula cooperativa de treball. Prejudici per a la constitució de noves i la posada en valor de l'ecosistema.
- Sectors estratègics: educació, gestories i electrònica industrial.
- Voluntat d'enxarxar-se de forma territorialitzada.
- Fevecta ha impulsat espais de trobada per facilitar l'enxarxament.

Pràctiques identificades

GRUP COOPERATIU IDENTIFICAT (Castelló, 2022)

- Dinamització i impuls: 1 cooperativa.
- Participació activa: 4 coop
- Grup divers pel que fa a la maduració de les entitats i als sectors que formen part, disseny i comunicació, arquitectura, consultoria innovació social i dinamització comunitària.
- Són cooperatives menudes, amb una mida semblant, de 2 a 5 socis.

Espais i pràctiques d'intercooperació		
Espai compartit	●	No, però es pretén compartir
Identitat de pol	●	En construcció
Valors compartits	●	Sí, però no formalitzats
Estructura formal	●	No, no existeix
Pràctiques identificades		
Pràctiques de convivència i suport	●	
Pràctiques de consum	●	
Pràctiques d'oferta	●	
Pràctiques d'incidència i foment de l'ESS	●	

APROXIMACIÓ CAP AL POL

- No s'han detectat xarxes consolidades d'intercooperació però sí que existeixen **pràctiques incipients i molta predisposició** per part de les cooperatives analitzades.
- El grup analitzat, liderat per una de les cooperatives, es planteja iniciar la mutualització de serveis i recursos i generar un grup de promoció de l'ESS.
- Es valora com a positiva l'experiència Betacoop, de Fevecta i es detecta **interessant incloure un espai per consolidar cooperatives ja constituïdes**.
- Es requereix **enfortir l'ecosistema cooperatiu a mesura que es consolida el nucli detectat** com a futur pol cooperatiu.

NECESSITATS EN CLAU PROPOSITIVA

1. Foment de la intercooperació

- Difusió i sensibilització sobre cooperativisme a tots els agents
- Ampliació de l'ecosistema cooperatiu i enfortiment
- Fomentar trobades estables i dinamitzades entre coops.
- Suport actiu i arrelat de Fevecta

2. Impuls d'un pol cooperatiu

- Espai de trobada inicial (networking) cap a un espai físic compartit estable.
- Espai digital compartit
- Recursos per a la coordinació

A **València** s'ha trobat un teixit més ample. S'identifiquen dos blocs diferenciats generacionalment: un bloc de cooperatives molt consolidades amb dinàmiques singulars i volums de treball elevats, que presenten pràctiques ben estructurades i amb trajectòria. Per altra banda, un conjunt d'entitats de menys de deu anys d'antiguitat i amb pràctiques d'intercooperació amb cert grau d'articulació però una estructura novençana.

6. INFORMES TERRITORIALS: VALENCIA

CONTEXT COOPERATIU LOCAL

S'identifiquen al voltant de 37 cooperatives actives i amb pràctiques d'intercooperació.

- Dues generacions fortes en dinàmiques d'intercooperació: més de 30 anys de cooperativa i menys de 10 anys.
- Teixit divers pero limitat per cobrir els serveis.
- Oportunitat per recuperar l'esperit cooperativista dels anys 70, per la dimensió i potencial transformador.
- Fevecta amb major presència i reconeixement.

Pràctiques identificades

GRUP COOPERATIU IDENTIFICAT: TANDA (València, 2021)

- Dinamització i impuls: 12 cooperatives.
- Participació satèl·lit: 15 cooperatives, amb les quals s'estableixen relacions.
- Grup divers però no molt pel que fa a la maduració de les entitats i al seu sector, trobant dos sectors clau: disseny i indústries creatives i dret a l'habitatge i la ciutat.
- Tenen mida similar, són cooperatives menudes amb un tamany de 2 a 6 socis.

Espais i pràctiques d'intercooperació		
Espai compartit	●	No explícitament
Identitat de pol	●	No formalment, hi ha afinitat
Valors compartits	●	Sí, inici de formalització
Estructura formal	●	No, no existeix
Pràctiques identificades		
Pràctiques de convivència i suport	●	
Pràctiques de consum	●	
Pràctiques d'oferta	●	
Pràctiques d'incidència i foment de l'ESS	●	

APROXIMACIÓ CAP AL POL

- Per ser un textit més dens i divers, es considera interessant fomentar la intercooperació mitjançant la promoció d'un **ecosistema local**.
- Reconèixer i donar cabuda a **experiències d'èxit i consolidades** per part de Fevecta.
- Impulsar grups identificats per a constituir-se formalment sense desatendre la dinamització i **recerca de noves oportunitats i xarxes** que esdevinguen pols.
- **Flexibilitat** per acollir la diversitat i també les col·laboracions puntuals.
- Fevecta pot tenir un **rol promotor i impulsor** de les relacions amb l'ecosistema. Es considera interessant generar relacions entre els pols formats.

NECESSITATS EN CLAU PROPOSITIVA

1. Foment de la intercooperació

- Ampliar espais de participació de Fevecta
- Promoció dels valors de la intercooperació
- Mapat o directori d'informació rellevant
- Generar referents i consolidar ESS

2. Impuls d'un pol cooperatiu

Necessitats d'organització:

- Compromís i transparència
- Requereix temps i bona planificació
- Identificar temàtiques, valors o interessos compartits.
- Aspirar a una estructura resilient.

Necessitats de recursos:

- Canals de comunicació i d'intercanvi
- Recursos tècnics per a facilitació i dinamització
- Formació i consolidació de les entitats dels Pols.

S'obtenen **conclusions generals** sobre la presència de pràctiques d'intercooperació i les seues característiques. També s'incideix en el *paper de Fevecta com a figura clau* en la dinamització de la intercooperació i en les **palanques i oportunitats per impulsar pols cooperatius**.

7. CONCLUSIONS

PRÀCTIQUES IDENTIFICADES

Pràctiques de convivència i suport

- Diferents graus de consolidació segons el territori. Alacant es troben fortament desenvolupades i hi ha diversitat.; València es troben experiències intenses i interessants però no esteses. Castelló només experiències puntuals.

Pràctiques de consum

- Molte esteses les practique sde contractació e empreses de la ESS però poc la mancomunització de serveis, productes i intercanvis entre cooperatives.

Pràctiques d'oferta

- Molt esteses de manera generalitzada, madurades d'acord a l'estat de maduració de cada teixit.

Pràctiques d'incidència i foment de l'ESS

- Principalment mitjançant l'afiliació i participació en FEVECTA. Es detecten iniciatives puntuals en tots els territoris, destacant les iniciatives a Castelló.

“ S’observa un desenvolupament estructural baix dels nodes d’intercooperació detectats amb l’excepció d’ Alacant. Les cooperatives d’educació són també una excepció ja que es troben fortament articulades i són una sectorial activa a FEVECTA, fet que demostra la potencialitat de treballar de forma sostinguda i estratègica. ”

FEVECTA, UNA FIGURA CLAU EN LA DINAMITZACIÓ DE LA INTERCOOPERACIÓ

- **Valoració positiva d'iniciatives:** suport a l'impuls de Becoop o Terretup en Alacant; articulació de cooperatives educatives a València; impuls i gestió Betacoop a Castelló.
- Es tracta d'un **agent fonamental** per al desenvolupament d'ecosistemes cooperatius estables i promoció i acompanyament de noves pràctiques com pols cooperatius.
- Factors a favor: entitat representativa, disponibilitat de recursos i desplegament territorial.
- Percepció desigual de la seua presència territorial i del grau d'èxit i consolidació de l'impuls de la intercooperació. Necessitat d'**adaptar el grau de governança i lideratge al context i les necessitats**, atenent a diferents graus de profunditat:
Informació > Consulta > Coproducció > Autoorganització
- Promoure el **diàleg entre agents actius diversos**, generant espais d'intercanvi i **governança** per generar objectius compartits i equilibrar posicions. Fevecta té la capacitat de ser un agent clau de **lideratge democratitzador** en aquest diàleg.

DE L'ECOSISTEMA AL POL COOPERATIU: PALANQUES I OPORTUNITATS

- Es detecten **tres ecosistemes d'intercooperació** que podrien reforçar les seues pràctiques i **esdevindre pols cooperatius estables**.
- Els tres nodes analitzats comparteixen la idea de **generar, fomentar i consolidar espais amb estabilitat** per generar dinàmiques quotidianes i estructures resilients.
- Es important generar **nous relats que inspiren l'expansió i dinamització** del teixit cooperatiu, així com la flexibilitat cap a altres fórmules de l'economia social.
- La dificultat de disposar temps i recursos per al foment de la intercooperació des de les cooperatives requereix buscar una **fòrmula de remuneració, compensació o retorn** per a fomentar-la.

“*Les diversitats detectades aconsellen uns ritmes i suports diferenciats que permeten acompanyar als ecosistemes segons les seues necessitats.*

Per a això cal, entre altres coses, afavorir la coproducció de les diferents ferramentes que la Federació pugua facilitar i activar dinàmiques per a la seua consolidació com a “pols cooperatius”.”

S'arrepleguen **dos nivells de recomanacions**: d'una banda, aquelles que es relacionen directament amb l'**estructura territorial de FEVECTA**, amb recomanacions per a la seua evolució o reforç com a nodes territorials de promoció de l'economia social arrelada i pràctiques d'intercooperació. D'altra banda, aquelles encaminades a la **promoció concreta del model de pol cooperatiu**, entenent que aquest no es troba implantat però que resulta d'interés per la seua capacitat de formalitzar i enfortir les relacions d'intercooperació ja iniciades als territoris.

7. RECOMA- NACIONS

SOBRE L'ESTRUCTURA TERRITORIAL DE FEVECTA

Claus estructurals

- Rol actiu i de diàleg per a la **coproducció** d'iniciatives i accions d'intercooperació.
- **Adaptació** de l'estructura i organigrama de les seus territorials segons noves necessitats locals.
- Millorar la **comunicació i transparència** amb entitats pel que fa al suport tècnic, espais i metodologies, canals de participació i consulta.
- **Flexibilitzar i obrir** les seus territorials com espais de trobada i arrelament del cooperativisme.

“ S'entén que les estratègies vinculades a la promoció de la intercooperació arrelada a un territori concret són clau com a primer pas per potenciar estructures més estables, com són els pols cooperatius. ”

SOBRE L'ESTRUCTURA TERRITORIAL DE FEVECTA

Propostes concretes

1. Generar una **estratègia compartida i dotada econòmicament** per a cada territori.
2. Perfil tècnic de **dinamització al territori** per coordinar i desenvolupar l'Estratègia.
3. **Mapat d'agents i visibilització del teixit** per la seua posada en valor.
4. **Sistematització i transmissió** de bones pràctiques i coneixements.
5. Accions de formació i espais de trobada per a obtenir **nous coneixements i capacitació** de les persones impulsores.

“ *La promoció d'un ecosistema cooperatiu arreplega la necessitat d'una visió estratègica que posicione el cooperativisme com una realitat forta i reconeguda als territoris.* ”

SOBRE LA PROMOCIÓ I IMPLANTACIÓ DEL MODEL DE POLS COOPERATIUS

Estratègies per emprendre o liderar desde la federació

- 1. Acompanyar de forma particular la consolidació de casos pilot als territoris**, com les iniciatives detectades. Les seues necessitats són diverses però es comparteix la demanda de facilitació, accés a recursos tècnics, econòmics, interlocució amb agents.

- 2. Impulsar iniciatives estratègiques en sectors o territoris d'interés o d'oportunitat.**
Actuar com agent promotor per tal d'impulsar xarxes, obtenir espais físics...
 - a. Sectors clau on enfortir el cooperativisme: cures i indústries creatives. Sector educatiu en Alacant i Castelló per potenciar el seu caràcter capdavanter.
 - b. Sectors on promoure la integració vertical i la col·laboració amb altre tipus de cooperatives: transició ecosocial, habitatge i alimentació.
 - c. Sectors complementaris que generen serveis per a la intercooperació: assessories, tècniques de dinamització, projectes i entitats de finançament.

- 3. Difusió, comunicació del model i activació del teixit cooperatiu amb un relat en positiu i enfocat en nodir la cultura d'intercooperació.**

Crèdits

València, novembre 2023

Promou: FEVECTA

Finança: GVA

Recerca i redacció:

El Rogle coop.v.

La Dula coop.v.

Crearqció coop.v.

Suport treball de camp:

Transversal coop.v.

Carpe estudio coop.v.

Disseny i maquetació:

Joanrojeski estudi creatiu coop.v.